

Самчинська О.А.

3 курс, група СП-41, ФСП,

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник:

Солончук І.В. ст.викл., ФСП

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Медіація як альтернативний спосіб вирішення спорів

Невід'ємним елементом будь-якої держави є судова система, функціонування якої забезпечує захист законних прав та інтересів її громадян. Проте, на жаль, ми живемо в суспільстві де кожного дня виникають спори та порушуються права та інтереси і до суду звертається з сотнями позовних заяв за день. Така ситуація призводить до того, що судова система нашої держави надзвичайно завантажена і розгляд справи затягується на дуже довгий час, а це має наслідком зниження ефективності діяльності судової системи.

Саме тому останнім часом спостерігається тенденція до використання досудових та альтернативних засобів врегулювання. Одним із таких дуже цікавих засобів є медіація. Для того, щоб зрозуміти суть цієї процедури звернемося до історії її виникнення. Хоча в Україні застосування цієї процедури для вирішення спору поки не набуло великого масштабу і може здатися, що вона є порівняно новою, вона має глибокі корені.

Так ще у Вавилоні практикувалося вирішення торговельних спорів за участю так званих посередників. Така практика була притаманна і для Давньої Греції. А кодекс Юстиніана в Давньому Римі вперше законодавчо закріпив процедуру посередництва. У давні часи до особи посередника ставились дуже шанобливо на рівні з вождями чи жрецьями.

Сучасний розвиток медіації починається з середини ХХ століття, коли вона широко почала застосовуватись в країнах англо-саксонського права – США, Англії, Австралії, дуже скоро ця процедура стала дуже популярною для всіх країн Європи. На початкових етапах свого сучасного розвитку медіацію застосовували лише для вирішення сімейних спорів, але згодом ця процедура охопила широкий спектр сфер, починаючи з суперечок місцевих громад і до складних комерційних спорів.

Що ж означає медіація в сучасному розумінні? Медіація – це добровільний та конфіденційний підхід до вирішення спору, в якому третя сторона, а саме медіатор допомагає сторонам досягти взаємоузгодженого рішення у цьому спорі.

Для того, щоб краще зрозуміти суть цієї процедури та її переваги, розглянемо принципи, на яких вона ґрунтується.

До них належать:

- по-перше, добровільність, тобто ніхто ніяким чином не може примусити особу вирішувати спір саме таким чином. Лише добровільне волевиявлення особи може стати підставою для звернення до медіатора;
- по-друге, рівноправність сторін, тобто обидві сторони мають однаковий обсяг прав та обов'язків в цій процедурі;
- по-третє, нейтральність медіатора. Це означає, що при вирішенні спору медіатор не підтримує жодну із сторін, а спрямовує всю свою силу на вирішення спору на користь обох.
- по-четверте, неупередженість медіатора, яка полягає у тому, що особа, яка допомагає вирішити спір не повинна керуватись своїми внутрішніми переживаннями та

ставленням до особи – він повинен виокремити людину від проблеми та спрямувати свою діяльність саме на вирішення проблеми.

- і нарешті останній принцип це конфіденційність, яка полягає у тому, що вся інформація, яку отримує медіатор при вирішенні певної справи ніяким чином не може поширюватись.

Розкривши основні принципи на яких ґрунтується медіація можна зробити висновок про її низку переваг перед традиційним вирішенням спору в судді. Розглядаючи спір, функція судді полягає у тому, щоб вислухати сторін та на підставі закону винести рішення по даній справі. На медіатору ж лежать набагато складніші обов'язки, він повинен не сам вирішити певний спір на основі закону, а допомогти спірним сторонам прийти до компромісного рішення самим. Тому медіатор повинен мати не тільки юридичні знання, а й бути спеціалістом психології людини.

Великим плюсом медіації, на мою думку, є те, що те, як обов'язковою умовою вирішення спору таким чином є добровільність, сторони готові співпрацювати та шукати вирішення проблеми разом, що певним чином підвищує можливість позитивного вирішення конфлікту.

Також однією з переваг медіації є те, що на відміну від рішення суду, де задовільняються вимоги однієї із сторін, має наслідком позитивного вирішення спору для обох сторін.

Конфіденційність також безперечно є однією із переваг цієї процедури, адже для багатьох звернення до судових органів погано впливає на їх репутацію, а під час медіації конфіденційна не лише інформація, яку отримує медіатор під час проведення переговорів, а й сам факт проведення такої процедури.

Сама процедура медіації складається з певних послідовних етапів, перехід до наступного з яких можливий лише після досягнення цілі попереднього. Так медіація включає в себе наступні етапи: ініціювання медіації, підготовка до процедури, перша спільна зустріч, індивідуальні та спільні зустрічі та заключна зустріч.

Хоча в Україні і відсутнє спеціальне законодавство, яке б регулювало б цю процедуру, починаючи з 2003 року активно проводяться експерименти в судах, які дають досить ефективні результати.

Тому проаналізувавши, поняття медіації, її основні принципи, плюси та ефективний досвід експериментів та європейських країн, в яких медіація є обов'язковою та не лише розвантажує суди, а й значно полегшує вирішення спорів, вважаю доречним ввести цю процедуру як обов'язкову для досудового врегулювання сімейних спорів.

На мою думку, саме категорія сімейних спорів є дуже поширеною і найбільш придатною для врегулювання за допомогою медіації саме в нашій державі. Так як і всі країни, почавши з сімейних справ, ми поступово дійдемо до запровадження цієї процедури в багатьох сферах державного життя, що розвантажить нашу судову систему та забезпечить більш високий рівень та ефективний рівень захисту законних прав громадян.

Тому перед законодавцями має стояти питання розробити на основі актів органів Європейського Союзу законодавчу базу, яка б визначала вимоги до медіатора, правові засади та межі його діяльності.

Список використаної літератури:

1.Мазаракі Наталія «Медіація в Україні: проблеми теорії та практики» - Режим доступу [http://zt.knteu.kiev.ua/files/2016/1\(84\)/10.pdf](http://zt.knteu.kiev.ua/files/2016/1(84)/10.pdf)